

Utrecht, 8 april 2020

Geacht(e) Ministerie van onderwijs/universiteiten/etc.,

In deze uitdagende tijden zijn onderwijsinstellingen op zoek naar innovatieve manieren om thuisonderwijs mogelijk te maken. De Piratenpartij juicht innovatie toe en ziet al veel mooie initiatieven ontstaan. Wij maken ons echter ook zorgen over bepaalde ontwikkelingen, met name het afnemen van toetsen met online toezicht. Hierbij kunnen commerciële partijen het toezicht op studenten die een toets maken, overnemen van de docent. Als de docent zelf voor de camera zit, zijn er ook serieuze privacy-issues. Zoals omschreven door Drew Harwell in de Washington Post¹, leidt dit tot zorgwekkende taferelen, waarbij de privacy van studenten ernstig wordt geschonden, waarbij zij worden gedwongen om een keuze te maken tussen hun studiepunten en hun privacy.

Het is van belang om onderscheid te maken tussen schriftelijk en mondeling toetsen. Mondelinge toetsen kunnen op een eenvoudige manier een-op-een worden afgenomen met de betreffende student en docent waarbij een derde persoon moet kunnen constateren of het proces eerlijk verloopt. Meer mondeling toetsen zou daarom een oplossing kunnen zijn, waarbij de privacy minder wordt geschaad dan bij schriftelijk toetsen. Een andere optie is om een geheel andere manier van het testen van kennis te introduceren, waarbij vooral gekeken wordt naar of de studenten hun kennis ook kunnen toepassen. Dit wordt op verschillende universiteiten al gedaan en zou kunnen worden uitgebreid.

Toezicht tijdens een schriftelijk examen gaat veel verder. Ook de omgeving moet in de gaten gehouden worden. Minimaal voorafgaand aan en eigenlijk ook tijdens het examen. Dit is een veel grotere inbreuk op de privacy van student en huisgenoten. Dit is alleen toegestaan als de student daar vrijwillig voor kiest. Uit de privacyverklaring van de Vrije Universiteit Amsterdam blijkt dat studenten bezwaar kunnen indienen wanneer zij de toets niet online willen maken, hierover zal vervolgens een besluit worden genomen². Dit is echter een onvoldoende waarborg, het moet de student vrij staan om de online toets te weigeren zonder hiervoor de reden te moeten geven. Het is namelijk goed denkbaar dat het gaat om zeer persoonlijke redenen. Verder moeten onderwijsinstellingen zichzelf de ethische vraag stellen of zij wel in de huizen van studenten moeten willen kijken. Veel studenten wonen in eens studentenhuis waarbij de werkplek ook de slaapkamer is. Hoewel dit natuurlijk niet het doel is van de onderwijsinstellingen, is een niet te voorkomen gevolg van online toetsen dat er een kijkje wordt genomen in de slaapkamer van studenten.

Verder moeten onderwijsinstellingen zichzelf de ethische vraag stellen of zij wel in de huizen van studenten moeten willen kijken.

Naast een schending van de privacy kunnen er ook nog andere serieuze problemen ontstaan³. Hoewel er uitgebreid getest kan worden door onder andere ethische hackers, kan een systeem nooit volledig veilig zijn. Dit kan negatieve gevolgen hebben voor alle studenten. Wanneer blijkt dat er een beveiligingslek is geweest tijdens een toets, zullen alle uitslagen onbetrouwbaar zijn. Een ander probleem is dat studenten niet altijd invloed hebben over wat er in hun omgeving gebeurt. Huisgenoten kunnen binnen lopen, er kan op de deur geklopt worden of er kan zelfs een brandalarm afgaan. Wanneer er tijdens een toets op een fysieke locatie van de onderwijsinstelling een brandalarm af gaat zijn er protocollen die ons vertellen wat er dan moet gebeuren. Hoe zit dit met online toetsen?

¹ HARWELL, D. (2020). MASS SCHOOL CLOSURES IN THE WAKE OF THE CORONAVIRUS ARE DRIVING A NEW WAVE OF STUDENT SURVEILLANCE. GERAADPLEEGD VAN [HTTPS://WWW.WASHINGTONPOST.COM/TECHNOLOGY/2020/04/01/ONLINE-PROCTORING-COLLEGE-EXAMS-CORONAVIRUS/](https://www.washingtonpost.com/technology/2020/04/01/online-proctoring-college-exams-coronavirus/).

² VU (2020). PRIVACYVERKLARING 'TOETSEN MET ONLINE TOEZICHT'.

³ SURF. (N.D.). THEMATIC ISSUE 'OPEN AND ONLINE EDUCATION – ASSESSMENT IN OPEN AND ONLINE EDUCATION EDITION'. GERAADPLEEGD VAN [HTTPS://WWW.SURF.NL/EN/THEMATIC-ISSUE-OPEN-AND-ONLINE-EDUCATION-ASSESSMENT-IN-OPEN-AND-ONLINE-EDUCATION-EDITION](https://www.surf.nl/en/thematic-issue-open-and-online-education-assessment-in-open-and-online-education-edition).

Het kan zo zijn dat de toets van een student wordt onderbroken door omstandigheden buiten zijn of haar verantwoordelijkheid om.

De Piratenpartij dringt er daarom bij u op aan om onderwijsinstellingen een halt toe te roepen in hun overhaaste zoektocht naar online toets mogelijkheden. Het kiezen van nieuwe tools om online toetsen mogelijk te maken vereist een zorgvuldig proces. Hiervoor hebben wij enkele randvoorwaarden opgesteld waaraan moet worden voldaan bij online toetsen voor hogescholen en universiteiten:

De Piratenpartij dringt er daarom bij u op aan om onderwijsinstellingen een halt toe te roepen in hun overhaaste zoektocht naar online toets mogelijkheden.

- Onder alle omstandigheden moet een student kunnen weigeren om aan een online schriftelijk examen deel te nemen zonder dat te motiveren.
- Controleren van gedrag tijdens een schriftelijk examen kan gedeeld worden door meerdere personen. Die moeten allemaal traceerbaar zijn en een relatie hebben (lieft in dienst zijn van) met de organisatie die de schriftelijke toets afneemt.
- Er moet altijd een alternatief geboden worden dat niet de privacy aantast en praktisch niet zo'n hoge drempel opwerpt dat er geen sprake meer is van vrije keuze. Dat betekent ook dat er geen extra geldelijke vergoeding gevraagd kan worden.
- Eventuele kosten voor online toets afnemen zijn voor rekening van de organisatie, niet voor de student.
- Online beeld- en geluidverbindingen moeten end-to-end encrypted zijn.
- De faciliterende partij mag geen toegang hebben en mag niets opslaan.
- Er mag geen sprake zijn van EULA's (end user licence agreements) waarin gesteld wordt dat de faciliterende partij rechten heeft op de inhoud van de verbinding en die met derden mag delen. Deze zijn in strijd met de Nederlandse wet.

Niet alleen op universiteiten en hogescholen speelt de vraag hoe toetsen thuis kunnen worden afgenomen; ook in het voortgezet en primair onderwijs speelt dit probleem. Nu het diploma uitsluitend op grond van het schoolexamen zal worden uitgereikt, en binnen anderhalve maand op de meeste scholen nog een aantal schriftelijke toetsen moet worden gemaakt, is de druk om snel iets te doen hoog. Veel van deze leerlingen zijn minderjarig en afhankelijk van de overheid wanneer het gaat om de bescherming van hun privacy. Het is daarom van groot belang voor alle onderwijsinstellingen dat er een zorgvuldig proces wordt gestart waarin de verschillende opties worden overwogen waarbij bovenstaande punten in acht worden genomen.

Wij hopen bij te dragen aan een innovatie van het onderwijs waarbij de privacy van studenten niet wordt geschaad.

Namens het volledig bestuur,

Sjoerd de Boer

Voorzitter Piratenpartij Nederland